

Fysisk trening og arbeidsevne

Marius Steiro Fimland

Post-doktor, Institutt for samfunnsmedisin, NTNU

Forsker, Hysnes Helsefort, St. Olavs Hospital

Arbeidsevne

- NAV:
  - Handler om muligheter for å skaffe eller beholde arbeid
  - Den enkeltes evne til å møte de krav som stilles i utførelsen av et arbeid eller deltakelse i arbeidslivet
- Langvarig sykefravær og uføretrygd har alvorlige konsekvenser
  - Sosialt og økonomisk tap
  - Samfunnet: Høy andel i jobb, eldrebølge

Fysisk trening og aktivitet

- Mange helsegevinster
  - Type 2 diabetes
  - Koronar hjertesykdom
  - Noen krefttyper
  - Lengre liv
  - Muskel-og skjelett-helse
  - Mental helse
  - Økt funksjonsevne
- Benyttes i forebygging og behandling, og arbeidsrettet rehabilitering
- Likevel er sammenhengen mellom fysisk aktivitet og sykefravær uavklart

Kan fysisk aktivitet redusere sykefravær og uføretrygding?

Marius Steiro Fimland, dr.philos. Postdoktor ved Institutt for samfunnsmedisin, Det medisinske fakultetet, NTNU. Forsker ved Hysnes Helsefort, St. Olavs Hospital. marius.fimland@ntnu.no

Sammendrag

- **Innledning:** Sykefravær og uføretrygding er betydelige folkehelseproblemer med store konsekvenser for enkeltindivid, familie og samfunn. Fysisk aktivitet og trening har mange helsegevinster, og anvendes både i forebygging og behandling av ulike plager og kroniske sykdommer. Imidlertid er sammenhengen mellom fysisk aktivitet og sykefravær uavklart.
- **Hoveddel:** Artikkelen baserer seg på søk i Pubmed. Bare prospektive befolkningsstudier som undersøkte sammenhengen mellom fysisk aktivitet/kapasitet og sykefravær/uføretvåd ble inkludert. Tolv studier rapporterte at fysisk aktive hadde redusert risiko

Fysioterapeuten 2013

Marius Fimland

Astrid Woodhouse

Ottar Vasseljen

Henrik Jacobsen

Roar Johnsen

Formål

Gjennomgå prospektive befolkningsstudier –

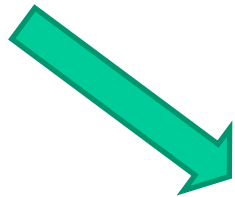
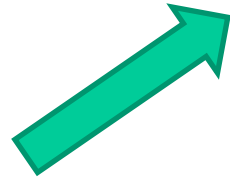
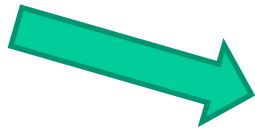
Kan fysisk aktivitet redusere sykefravær og uføretrygding?

Presentere en modell for hvordan fysisk aktivitet kan redusere sykefravær og uføretrygding

↑ Fysisk aktivitet

↑ Fysisk kapasitet

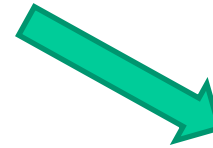
↑ Livskvalitet

↑ Psykisk velvære

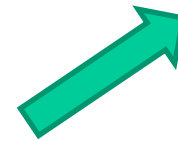
↑ Metabolsk helse

↓ Smerte

↓ Utmattelse

↑ Arbeidsevne

↓ Relativ arbeidsbelastning

↑ Arbeidskapasitet

↓ Sykefravær

↓ Uføretrygging

Resultater

- Identifiserte 17 studier. Norden og Nederland
- Fysisk aktivitet: 12 av 13 studier rapporterte sammenheng
- Anstrengende reduserte risiko mer enn moderat FA, selv om energiforbruket var det samme. 3 studier.
- Høy kapasitet reduserte risiko for sykefravær (3 studier)

Problemer med tidlige studier

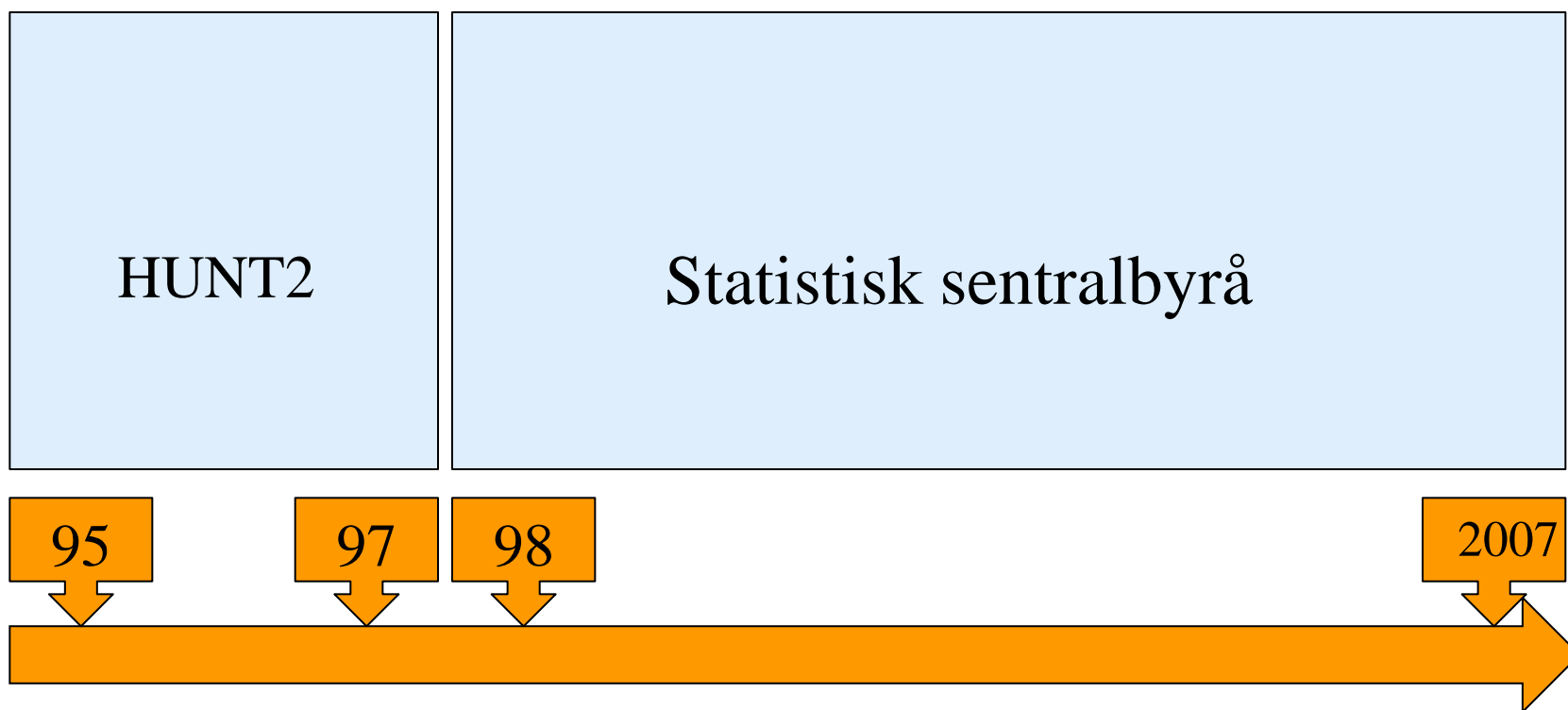
- Ulik grad av justering for potensielle konfunderende variabler – som kan forklare sammenhengene
  - Livsstil, sosio-økonomisk status, BMI, utdanning, fysisk og mental helse
- Ofte få deltakere og/eller kort oppfølgingsperiode
- Spesifikke grupper, f eks kun
  - unge, middelaldrende, offentlig ansatte eller menn
- Behov for en studie uten disse begrensningene!

Derfor ville vi gjennomføre en studie uten disse begrensningene

Physical activity and disability pension: 10 years follow-up of the HUNT-study
Fimland, Vie, Nilsen, Johnsen, Krokstad & Bjørngaard, in preparation

Fysisk aktivitet og uføretrygd

Det vi ønsker å si noe om

Fysisk
aktivitet

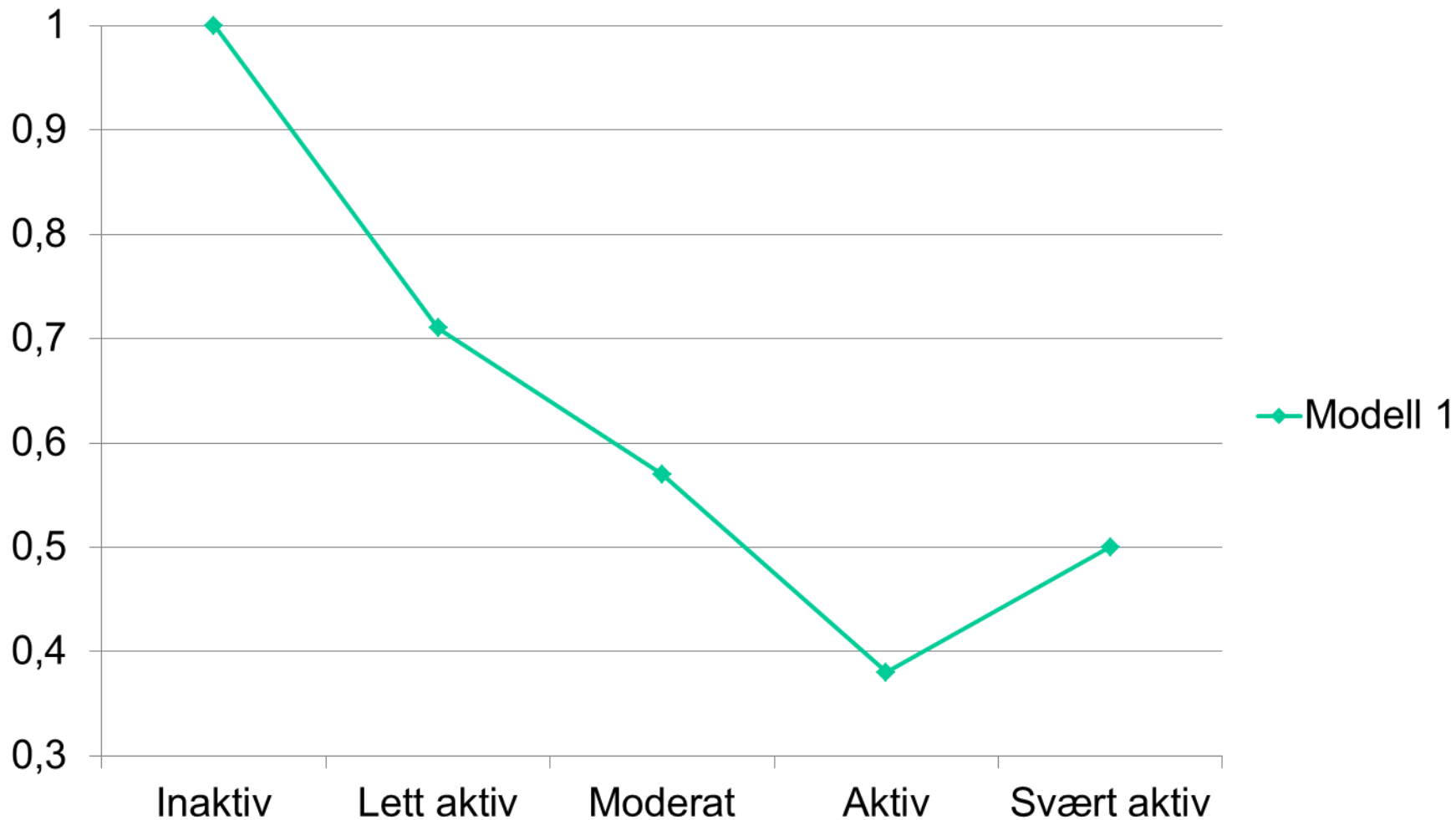
Uføretrygd

Det vi ønsker å si noe om

MEN: vi må ta hensyn til andre faktorer

Resultat for kvinner

Det vi ønsker å si noe om

MEN: vi må ta hensyn til andre faktorer

Fysisk
aktivitet

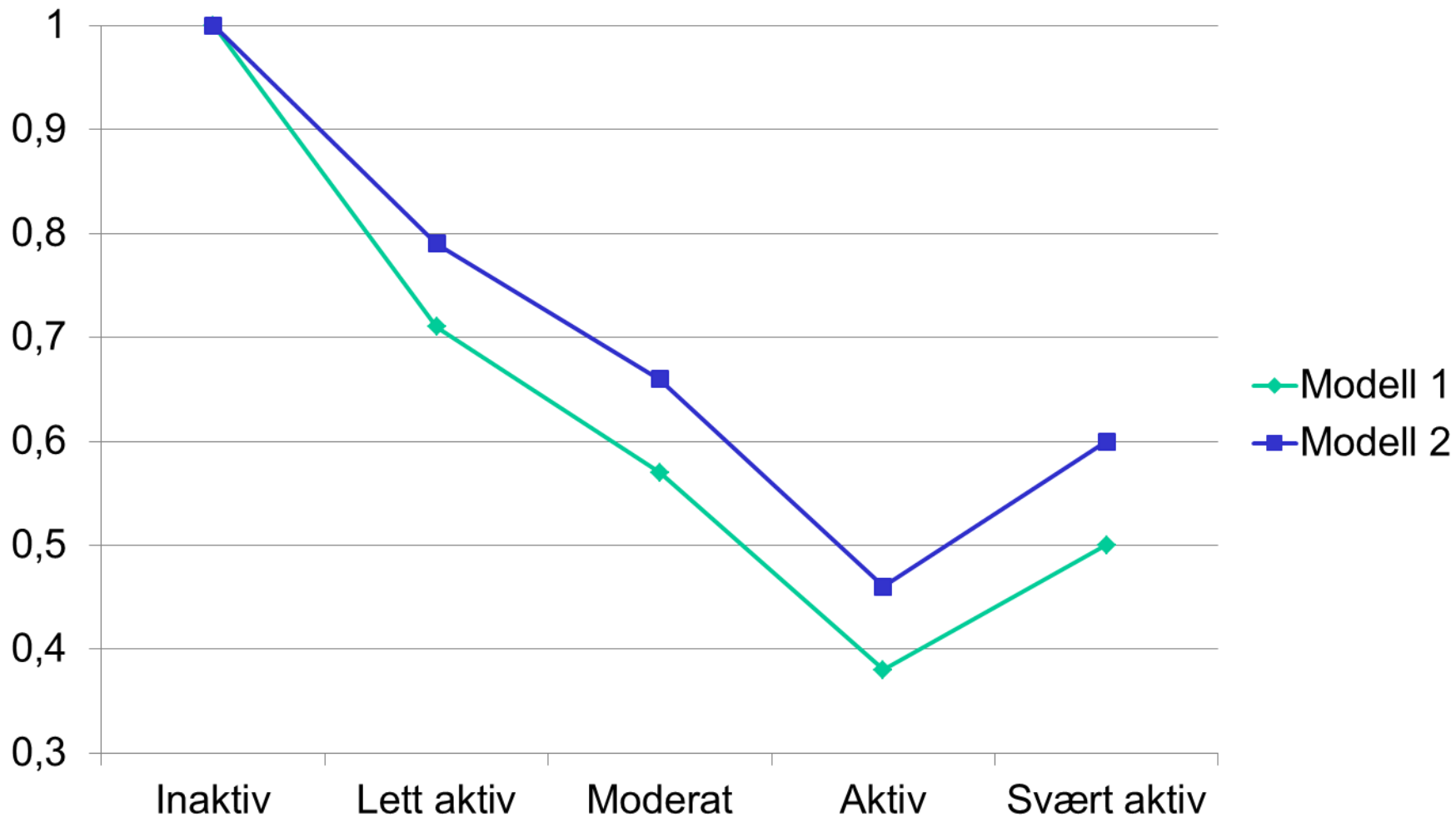
Uføretrygd

Modell 1: Alder

Modell 2: 1+sivil status, utdanning, røyking

Resultat for kvinner

Det vi ønsker å si noe om

MEN: vi må ta hensyn til andre faktorer

Fysisk
aktivitet

Uføretrygd

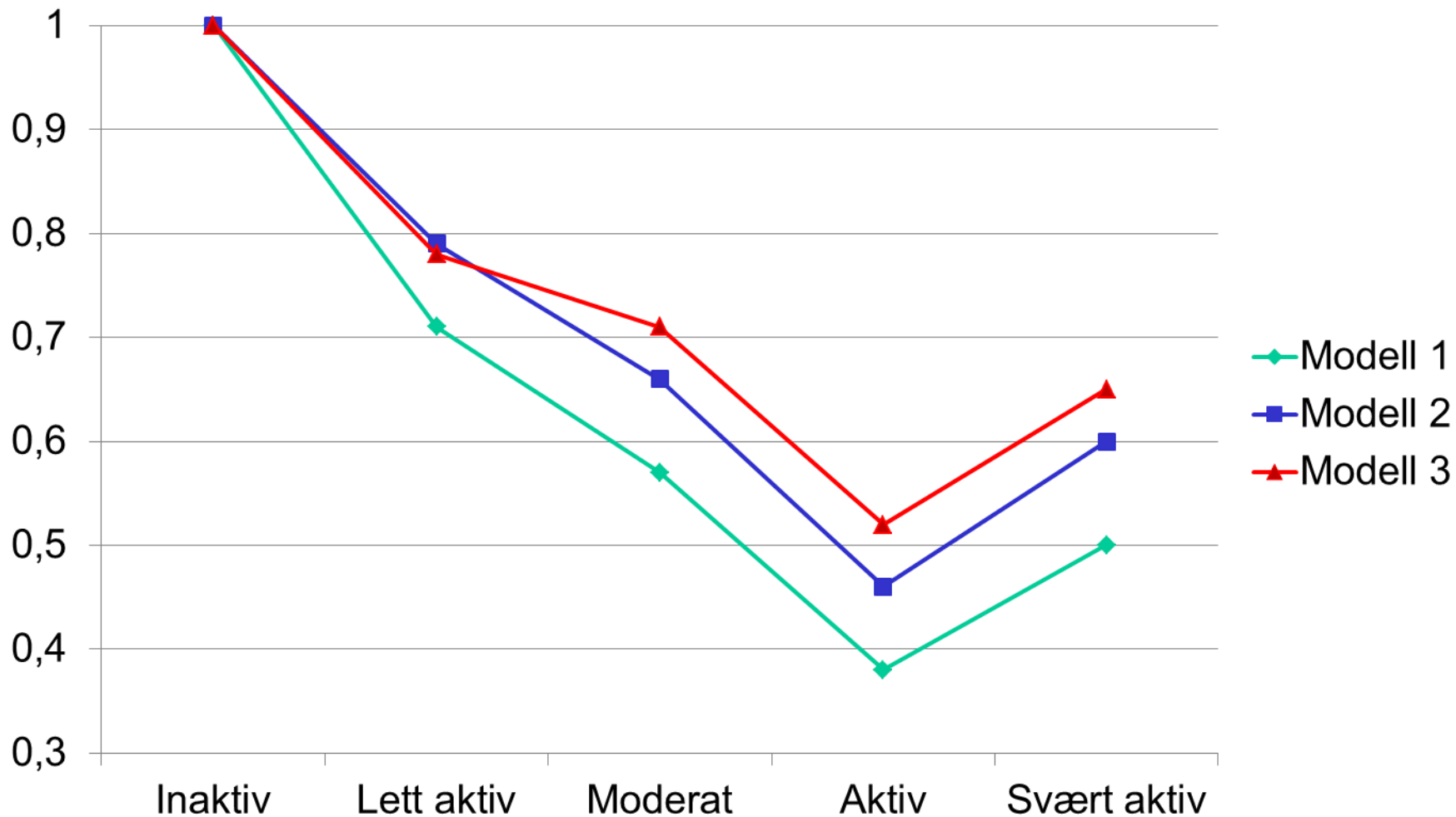
Modell 1: Alder

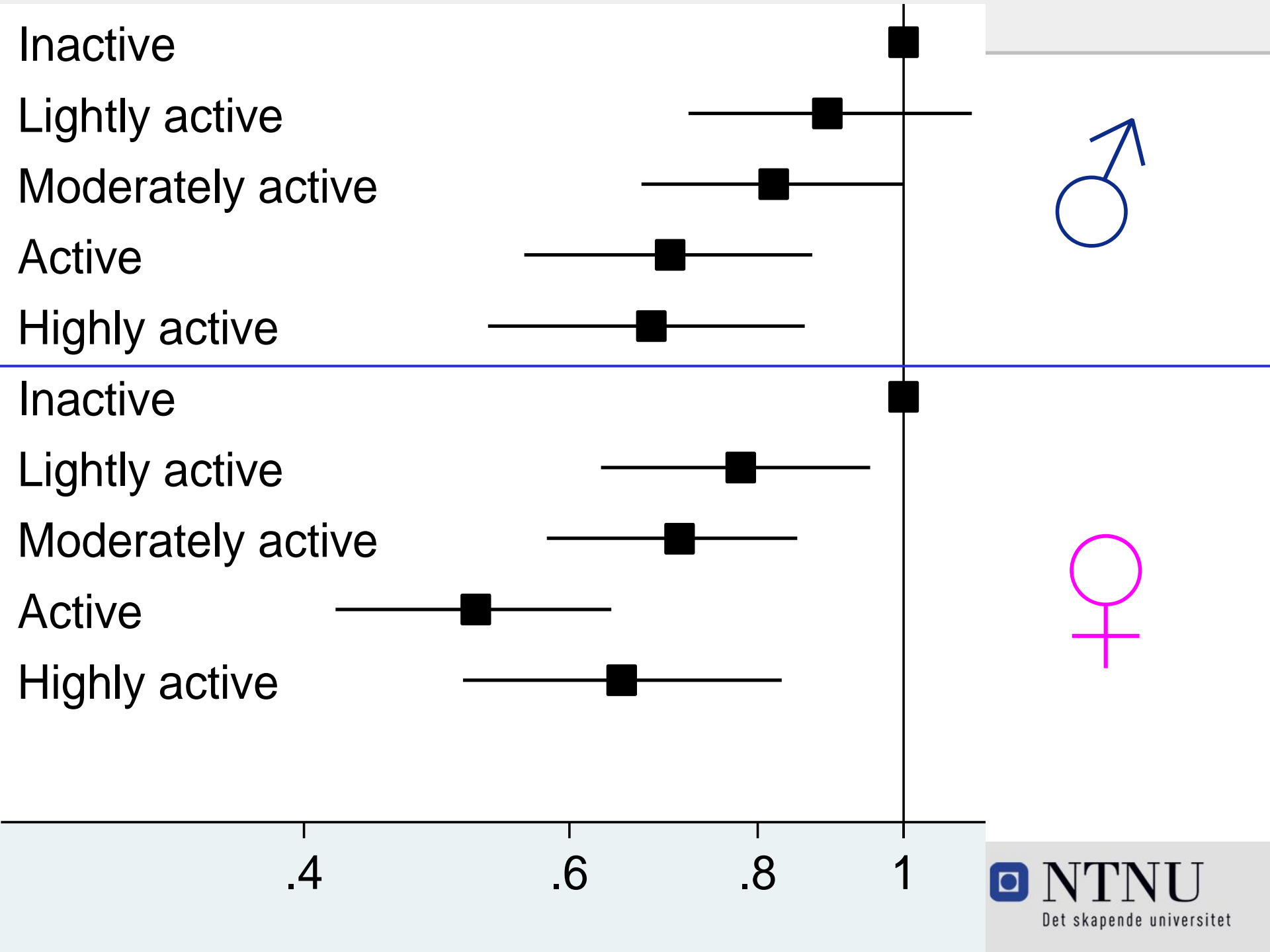
Modell 2: 1+sivil status, utdanning, røyking

Modell 3: 2+fysiske symptomer, fysisk helse, mental helse, BMI

Resultat for kvinner

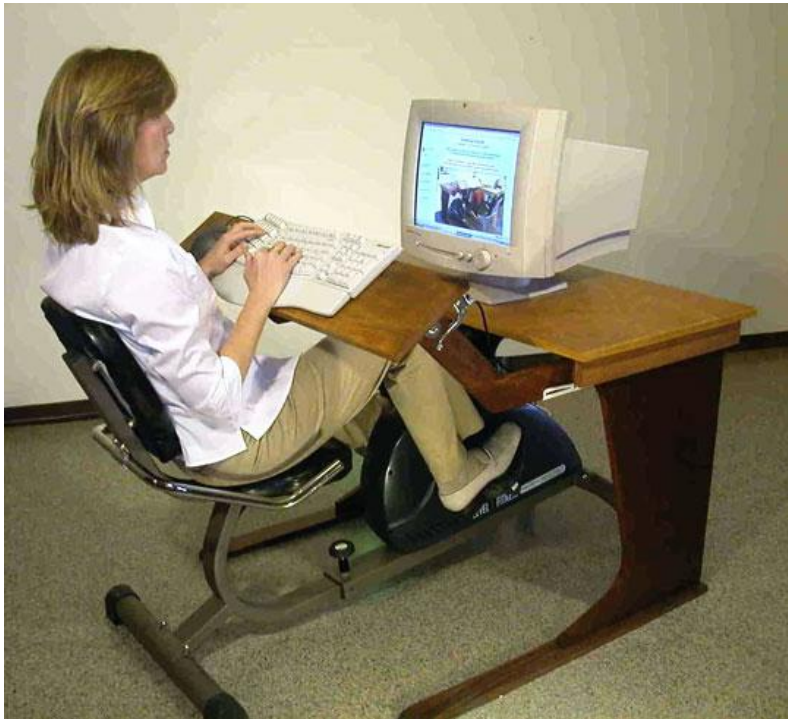

Sammendrag

- Sterk dose-respons sammenheng
- Funnene støtter at fysisk aktivitet er viktig for arbeidsevne
- Litt økning i fysisk aktivitet kan ha stor betydning
- Strengt analyser
- Observasjonsstudie

Noen forslag, i en hektisk hverdag...

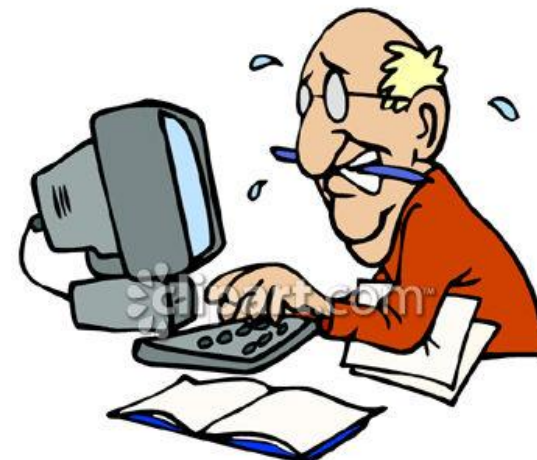

Kan fysisk trening påvirke sykenærvær?

- Oversiktsartikkel fant 8 RCTer (Brown et al. 2011 Sports Med)
- Utfordring: Ingen omforent definisjon av sykenærvær/presenteeism – ikke standard evalueringsverktøy
- Aktivitet/trening: Bedrer livskvalitet, generell helse, emosjonell velvære, angst, utbrenthet
- Ingen direkte bevis for bedret produktivitet/sykenærvær, MEN:
- FA → helse → produktivitet

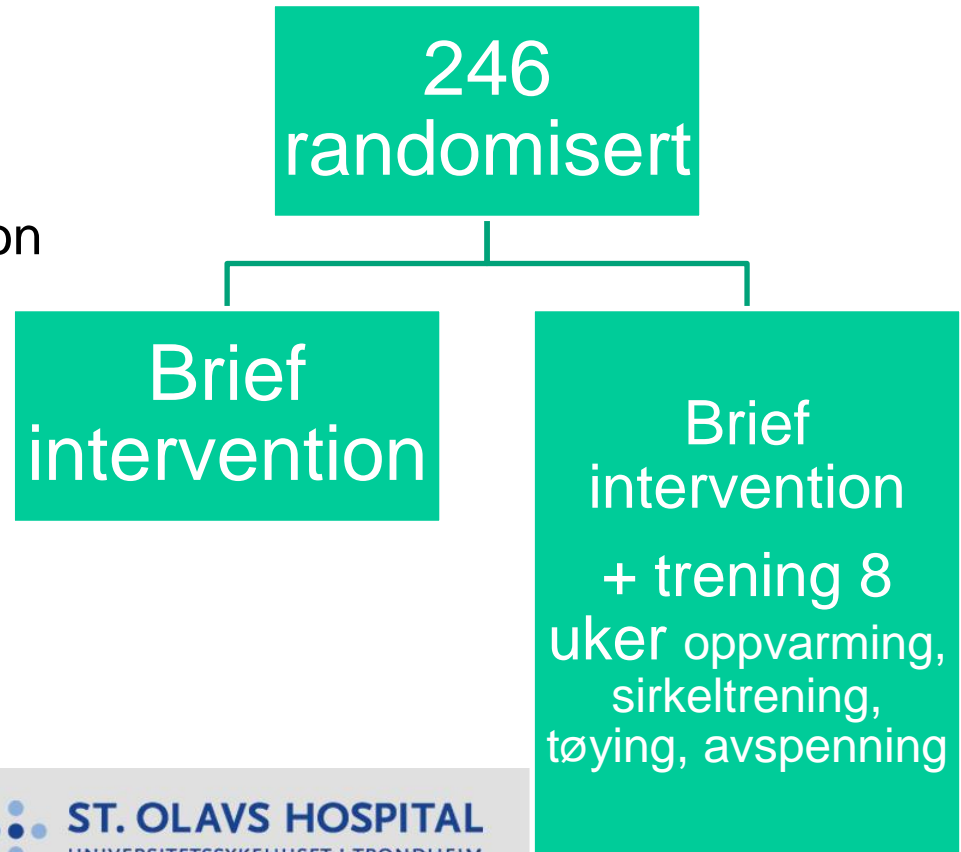
Fysisk trening og rehabilitering til arbeid

Trening i tillegg til brief intervention økte ikke tilbakeføring til arbeid for ryggpasienter med uspesifikke ryggplager

- Hagen/Eriksen et al. 2010
Scand J Publ Health
- 2 år oppfølging
- Treningsfokus: balanse, koordinasjon og proprioepsjon
- Ingen forskjell i
  - Frykt for bevegelse
  - TTA

Fysisk trening hjelper ikke likevel?

WTF?

MEN:

- Brief intervention oppfordrer også til fysisk aktivitet og gruppene var like aktive
- Treningsprogrammet var ikke effektivt ifht bedring av fysisk funksjon eller helseplager
- Eventuell økning i tilbakeføring måtte dermed skje via andre mekanismer enn bedring av helse og arbeidskapasitet

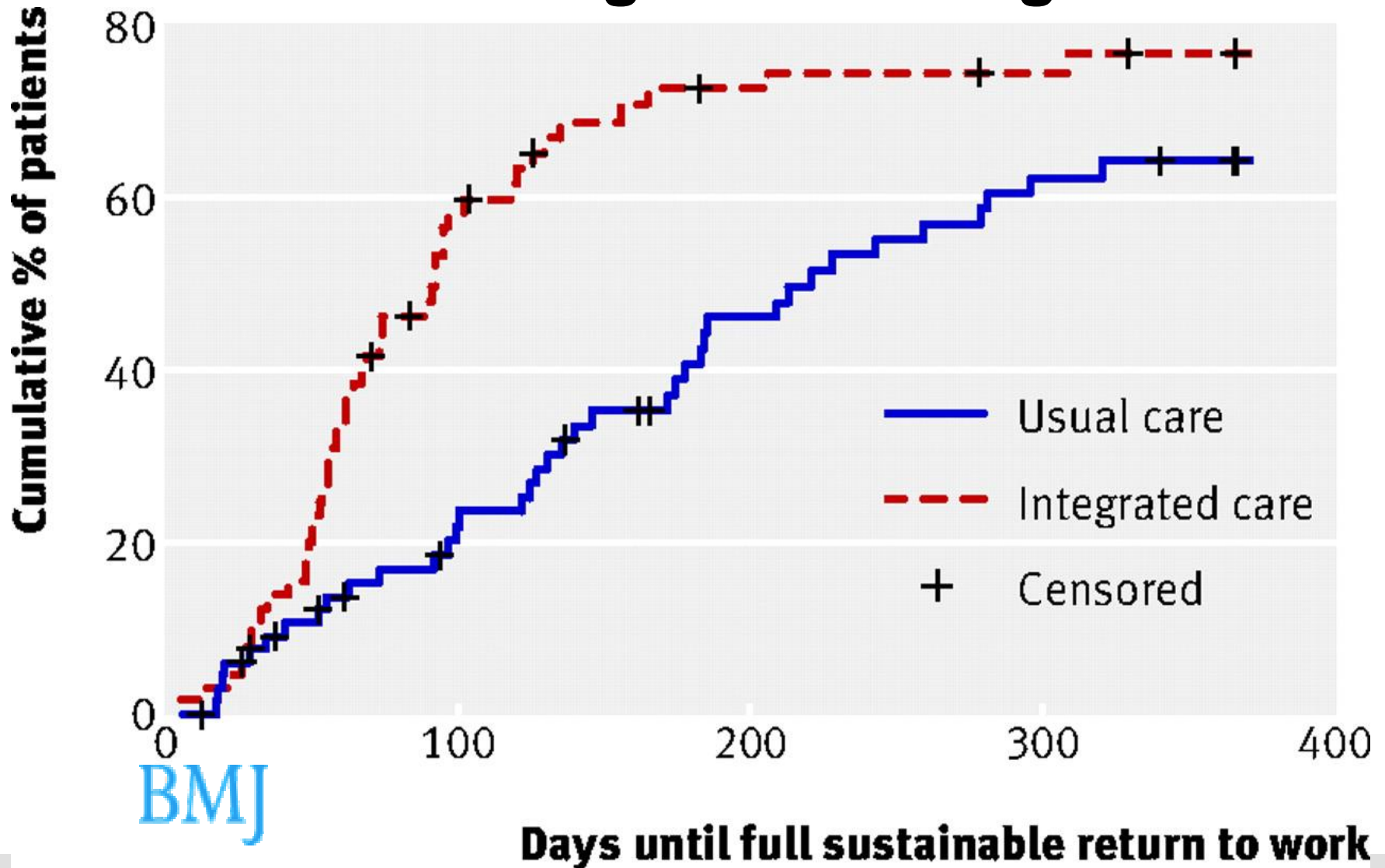
Fysisk trening som ledd i rehabilitering

- Systematisk oversiktsartikkel og meta-analyse (Oesch et al. 2010 J Rehabil Med)
- 34% lavere sjanse for langvarig sykefravær ved intervensjoner som inneholdt fysisk trening sammenlignet med vanlig behandling
- Ikke grunnlag for å si at en type trening er bedre enn andre
- Vanskelig å vite effekten av trening som sådan

Et eksempel

- Lambeek et al. 2010 BMJ
- Integrert vs vanlig behandling på tilbakeføring til arbeid
- Sykmeldt pga uspesifikke ryggsmarter >12 uker
- Integrert behandling:
  - Koordinert av lege
  - Varighet: 1-12 uker. Stopp ved bærekraftig tilbakeføring (3 uker i arbeid)
  - Arbeidsplassintervensjon basert på deltakende ergonomi. Samhandling med nøkkelpersoner. Brainstorming for løsninger
  - Gradert treningsprogram hos fysioterapeut. Maks 26 økter ila 12 uker

Tid til bærekraftig tilbakeføring til arbeid

BMJ

Days until full sustainable return to work

Trening/aktivitet og arbeidsevne, oppsummering

- Observasjonsstudier viser tydelig sammenheng
- Teoretisk – flere grunner til å anta at fysisk trening er positivt for arbeidsevnen
  - Helse
  - Arbeidskapasitet
- Trening positivt som ledd i rehabilitering, men foreløpig ingen beviser for at trening i seg selv arbeidsdeltakelse

Takk!

Marius.Fimland@ntnu.no

Twitter: @mariusfimland